



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cornelii Iansenii Episcopi Iprensis Avgvstinvs

In Qvo Genuina sententia S. Avgvstini de humanæ naturæ stantis, lapsæ,
puræ statu & viribus eruitur & explicatur

Jansenius, Cornelius

Lovanii, 1640

7. An Adam per vires liberi arbitrij in creatione datas potuerit iustè vivere.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13673

CAPVT SEPTIMVM.

An Adam per vires liberi arbitrij in creatione
datas potuerit iuste vivere.

HACTENVS de libertate disserui-
mus secundum respectum quasi ter-
mini, à quo per illam homo libera-
tur: nunc dicendum de respectu
quasi termini ad quem, sive de usu libertatis, &
operibus, quæ illius virtute fieri possunt. Pri-
mus respectus est libertatis quasi secundum
essentiam, & naturam, & statum ejus; poste-
rior secundum exercitium ejus. Differentiam
istam agnovit Augustinus. Nam quamvis sæ-
pissimè, & serè semper primam illam ratio-
nem inculcet, nonnunquam tamen etiam tan-
git alteram; ut quando dicit: *Ad bonum opus*
liberum Adam condidit. Et in Epistola ad Vita-
lem: *Qua (gratia) nostrum ad declinandam à*
malo, & faciendum bonum, liberatur arbitrium. Et
aliquantò post de diaboli arbitrio loquens:
Quod nec ipse habet liberum ad bene faciendum. Et
adhuc inferius: *Cum potius illi oppugnent arbi-*
trium liberum, qui oppugnant Dei gratiam, qua ve-
rè ad bona eligenda & agenda sit liberum. Et libro
primo ad Bonifacium: *Tunc verè liberi eritis:*
utique liberi ad bene iustèque vivendum. Quod eo-
dem loco, sicut & alibi, vocat, esse liberum
in bono, & liberum in malo: *Sed hac voluntas,*
qua libera est in malo, quia delectatur malis, ideo li-
bera in bonis non est, quia liberata non est. Et rur-
sum: *Nec liberum in bono erit, quod liberator*
non liberaverit: sed in malo liberum habet arbi-
trium.

Quæritur ergo, quas vires habuerit liberum
illud arbitrium primi hominis ad bene
iustèque vivendum? Scholastici enim Docto-
res non ita cæci fuerunt in volvendis monu-
mentis Augustini, quin facillè viderint, aliquid
ab eo libertati primæ hominis adhuc integri
respectu bonorum operum tribui, quod lapsi
hominis libertati nullo modo concedi potest.
Itaque operosè hæc distinxerunt opera natura-
lia, seu moralia à supernaturalibus; observa-
tionem præcepti secundum substantiam operis,
& secundum modum; observationem totius
legis naturalis, & observationem unius vel
alterius præcepti; perpetuam, seu longi tem-
poris, & transitoriam unius horæ, vel diei, vel
occasionis &c. idque urgente aliqua tentatio-
ne, vel non urgente. Omnes enim judicarunt,
opera supernaturalia, ut fidei, vel dilectionis
Dei, non posse ejus libertati sine injuria divinæ
gratiæ tribui. Sed five distinctiones illæ ad-
mittendæ sint, sive non, quæ disputatio alibi
oportuniùs nos occupabit, hic cerè ad pro-
positum nostrum nihil facit. Nos enim quæ-
rimus, utrum illa opera, quæ lapsi hominis
arbitrio per Christi gratiam conferri debent,
Adam libertate arbitrij sui naturali, hoc est,
quæ in prima conditione naturæ concessa fue-

rat, perficere potuerit. Nam si constiterit, illa
opera per liberum ejus arbitrium potuisse fieri,
non donante gratiâ Dei; quid de cæteris fen-
tiendum sit, perspicuum erit.

Nos igitur hic asserimus, tanquam sine du-
bitatione verissimum, juxta doctrinam san-
cti Augustini, & Ecclesiæ, omnia hujusmodi
opera, adeoque & ipsam fidem, & dilectionem
Dei ab eo potuisse per arbitrij libertatem fieri,
sic ut ea non donaret ei gratia Dei. Quod
quamvis alicui paradoxum fortasse videatur,
non poterit tamen non admittere, si Augustini
& Conciliorum doctrinam admittere velit.
Multis igitur modis istud facillè probari po-
test.

Primò, quia non rarò plenam perfectamque
bene vivendi potestatem Adamo collatam
esse dicit. Nam de primo homine loquens ac
disputans, an debuerit rectè vivere, sic loqui-
tur: *Ex eo, quod non accepit, nullus reus est: ex*
eo verò, quod non facit quod debet, iuste reus est.
Debet autem, si accepit & voluntatem liberam, &
sufficientissimam facultatem. Nam ex eo quod
debet iuste vivere, primum hominem colli-
git habere debuisse sufficientissimam faculta-
tem. Et in libris de Genesi ad litteram: *Non*
mibi videtur magna laudis futurum fuisse homi-
ni, si propterea posset bene vivere, quia nemo male
vivere suaderet: cum in natura posse, & in pote-
state habeat velle, & non consentire suadenti. Ecce
in natura habebat posse bene vivere. Et quid
est, in natura, nisi in natura liberi arbitrij?
Et clariùs cum Pelagio disputans, qui natu-
ræ, non gratiæ, bene vivendi potestatem
tribuebat: *Verum est autem, quod ait (Pela-*
gius) quod Deus tam bonus quam iustus talem ho-
minem fecerit, qui peccati malo cavere sufficeret; sed
si voluisset. Et rationem ex natura liberi ar-
bitrij petens: *Quis enim nescit, inquit, cum sa-*
num & inculpabilem factum, & libero arbitrio,
atque ad iuste vivendum potestate liberè constitu-
tum? Et alibi: Agitur de illius mentis quadam
valentia (id est robore) usque rationis, quo præ-
ceptum Dei, legemque mandati & docilis Adam
caperet, & facile posset custodire, si vellet. Et apar-
tissimè sanctus Fulgentius Augustini discipu-
lus: *Nam utique naturaliter homini, cum cæperit*
in Dei Filium credere, si posse credere in conditione
primi hominis datum non esset, nunquam peccatum de
infidelitate contraheret. Quibus in locis disertis
verbis indicant, datam esse in prima naturæ
conditione, hoc enim vocant, naturaliter
posse credere, mentis valentiam, potestatem libe-
ram, posse, sufficientiam, sufficientissimam facultatem
ad credendum, ad earendum peccati malo, ju-
stèque vivendum. Ne quis autem existimet,
hæc ita fortassis esse intelligenda, sicut quæ
liber-

libet creatura rationalis propter mentem dicitur remotè posse bene vivere; multis alijs modis semetiplos declarant.

Secundò namque sapè dicunt, facultatem credendi ac diligendi Deum, adeòque bene vivendi, quam ante peccatum habebamus, jam amissam esse peccato, & non nisi gratiâ posse reparari: quod nullo pacto de mente rationali intelligi potest. Nam de potestate diligendi Dei sic Augustinus: *Non est igitur gratia Dei in natura liberi arbitrii &c. quia & liberum arbitrium ad diligendum Deum primum peccati graduatè perdidimus. De facultate credendi Fulgentius: Hoc igitur in homine divinitus agitur, cuiusdem Deo infundit, ut gratia dono virtutem credendi natura recipiat, quam amisit. Et alibi de potestate cogitandi recta & sancta: Humano generi gratiam gratiam divina bonitas contulit &c. per quam cognitio sancta amissa iam pridem in homine primo per hominem secundum recipere facultas. Et rursum: Peccans ille, qui sine peccati necessitate creatus est, in eo quod anima sanitatem delinquendo perdidit, etiam illa cogitandi, quæ ad Deum pertinent, amisit primum facultatem. Si potestatem sancta cogitandi, credendi, diligendi, sub quibus omnibus iustè vivendi officia comprehenduntur, amissimus per peccatum, ante peccatum nos eam habuisse, necessarium est: neque enim amittitur, quod non habetur.*

Tertiò, quia Augustinus disputans contra Pelagium, qui potestatem bene vivendi tribuebat nature, sapè indicat sententiam ejus fore veram: si natura adhuc esset in illa integritate, in qua primum condita fuit: nunc autem, quia peccato vitiatam est, veram esse non posse. Cùm enim dixisset Pelagius: *Ipsam non peccandi possibilitatem non tam in arbitri potestate, quam in natura necessitate esse,* Respondet

Quartò, quia frequenter Augustinus adversus Pelagium docet; si natura esset sana, quemadmodum primum condita est, & mordicus Pelagium tuebatur, non opus esse, ut per Christi gratiam vires ad bene vivendum nature donarentur. Nempe, quia per seipsam ad hoc sufficeret. Solum enim vitium peccato contractum causam esse, cur ad bene vivendum gratiæ Christi medicina requiratur. Nam ille erat scopus Pelagij in omnibus disputationibus suis, offendere naturam à primæva integritate non esse vitiatam: & idèò hominem nunc per seipsum posse iustè vivere, sicut hoc Adam potuit. Declarat hunc scopum & argumentationem ejus Prosper:

Ait, naturam, quæ bona facta est,

*Nullis cum vitijs in quoquam omninò creari;
Nec cuiquam primi culpam nocuisse parentis:
Et quoniam tales nascantur nunc quoque, qualis
Ille fuit nostri generis pater ante reatum:
Posse hominem sine peccato decurrere vitam,
Si velit: ut potuit nullo delinquere primus
Libertate sua.*

Cum ergò hunc scopum intuens Pelagius in libro de natura & gratia moralis contendere, naturam nunc similiter per seipsam posse iustè vivere, seu legem implere, & non peccare si vellet, respondet Augustinus: *Natura hominis primitus incupata & sine ullo vitio creata est: Natura vero ista hominis, quæ uniusquique ex Adam nascitur, iam medico indiget, quia sana non est. Et paulò inferiùs Hoc secundum scripturas sapiamus, nempe naturam non esse integram, sed peccato vitiatam, non cognimus contra Christianam gratiam disputare, & ea herere, quibus demonstrare conemur, naturam humanam neque in parvulis medico indigere, quia sana est, & in maio-*

Augustinus: *Si iste, qui hanc librum scripsit, de illa hominis natura loqueretur, quæ primo incupata & salva condita est, nec unquam acciperetur hoc dictum: hoc est, tolerari posset ista sententia, tanquam vera: quod paulò antè etiam similitudine declaraverat. cùm enim dixisset Pelagius, Non peccandi possibilitatem, velimus, nolimus (hoc est inamissibiliter) instam esse natura, respondet ei similitudine: De homine sano pedibus tolerabiliter dici potest, velit, nolit, habet ambulandi possibilitatem: contractis verbò, si veli non habet: vitiatam est natura, de qua loquitur &c. quasi diceret, propter contractum vitium jam claudicat natura; & non peccandi possibilitate, quam habuit, caret. Nam in istis locis nihil aliud in sententia Pelagij displicet Augustino, quam quod illam possibilitatem naturam inamissibiliter & inseparabiliter habuisse, contenderet. Illa enim causa est, cur non absolute ejus verba admitteret; sed cum quadam diminutione, utcumque, tolerabiliter. Vnde illam inamissibilitatem utroque loco reprehendit.*

Quartò, quia frequenter Augustinus adversus Pelagium docet; si natura esset sana, quemadmodum primum condita est, & mordicus Pelagium tuebatur, non opus esse, ut per Christi gratiam vires ad bene vivendum nature donarentur. Nempe, quia per seipsam ad hoc sufficeret. Solum enim vitium peccato contractum causam esse, cur ad bene vivendum gratiæ Christi medicina requiratur. Nam ille erat scopus Pelagij in omnibus disputationibus suis, offendere naturam à primæva integritate non esse vitiatam: & idèò hominem nunc per seipsum posse iustè vivere, sicut hoc Adam potuit. Declarat hunc scopum & argumentationem ejus Prosper:

*Carm. de in-
grat. c. 9.*

*Lib. de nat.
& grat. c. 3.
Cap. 6.*

Aribus sibi ipsam ad iustitiam, si velit, posse sufficere. Apertissimè indicans eum, qui sanam & integram tuetur naturam, omninò cogi tollere Christi gratiam, tanquam nullo modo non solum ad peccati remissionem, sed nec ad iustitiæ impletionem necessariam. Et adhuc aliquanto post: *Cervitise quò tendat, & quò ibid. in manus porrigat hæc disputatio? (Nempe de illa sanitate nature) ut omninò frustra dictione putetur: Vocabis nomen eius IESU M; ipse enim salvum facit &c. Et adhuc multis interjectis: Melius Dei causa agitur, quam se iste agendo dicit defendere naturam, eum & creator & salvator agnoscat; quam cùm defensa velut sana, vitibusque integritatis*

creatura, opitulatione Salvatoris manetur. Vbi clarè A intelligendum offert, opitulationem sive gratiam Christi Salvatoris ex ista virium integritate convinci esse superfluum, utpotè quæ per vires illas primæ conditionis integras ad iustitiam sibi sufficeret. Et hinc est, quòd statim apertissimè sensum suum explicans, disertis verbis dicit: Verum est quod ait (Pelagius) quòd Deus tam bonus quam iustus, talem hominem fecerit, qui peccati malo carere sufficeret, hoc est, ad implendam legem iustæque vivendum, ut Pelagius contendeat; neque enim aliter peccati malo carere potest. Rationem adijcit: Quis enim eum nescit sanum & inculpabilem factum, & libero arbitrio, atque ad iustè vivendum potestate libera constitutum? Et quasi quereretur; quid ergò causæ est, cur nunc non similiter sibi ad iustè vivendum natura sufficiat? Respondet esse vitium: Sed non de illo agitur, qui gravibus faucibus confossusque vulneribus &c. Et rursus clarius id ipsum explicans, cum Pelagius dicit: Voluntate non est, quod natura potest, hoc

est, ex sola voluntate contingit, quòd homo non careat peccatis, aut iuste vivat; respondet ei Augustinus: Ego dico, voluntate quidem non est homo iustus, si natura potest; sed medicinà (id est gratià) poterit, quòd vitio non potest. Ex quo conflictu Pelagij & Augustini manifestum est, Augustinum læpius admittere, quòd vera esset sententia Pelagij, nec opus esset Christi gratià, quæ liberum roboraret & sanaret arbitrium, si vires primæ vas in conditione dactas natura non perdidisset: quo sensu dicit idem Augustinus eandem sententiam Pelagianorum persequens: Sunt homines ingrati gratiæ, multum tribuentes mori saucioque nature, nempe quòd per vires suas iustè posset vivere: Verum est, magnas arbitrij liberi vires homo cum conderetur accepit: sed peccando amisit. Hinc Prosper similiter planè modo, etiam peccati remissionem per liberi arbitrij vires obtineri potuisse docet, si natura ut facta est post peccatum illata perstitisset.

Cap. 43.

Carin. de in-
glat. c. 43.

Nam si nunc etiam illasus vigor ille maneret,
In quo insons natura fuit, sua quemque voluntas
Conciliare Deo, pœnæque absolvere posset:
Nequicquam Christus mortem moriendo piaret:
Peccatum & mundi sanguis non tolletet agni:
Nec genus humanum generari rursus egeret
Conditione novâ. quoniam sapientia sana,
Sana fides, sanum arbitrium, mens libera morbo,
Vitam agerent dignam summorum participatu.

Nimirum, quia per illasus arbitrij vires, A tametsi peccasset. potuisset sicut ante lapere, credere, dolere de peccato, & ita remissionem adipisci, sine ulla medicina gratiæ Christi, quæ liberum arbitrium gemere & dolere, & credere faceret. Rem verò totam, ipsamque adeo Augustini Magistri sui sensum, sicut eum ex iterata toties in libris eius hac doctrina hauserat, brevissimè apertissimeque sine ulla ambiguitatis aut obscuritatis latebra complexus est idem Prosper, quando dicit: Neque hæc dona (ea videlicet, quæ sunt veræ sanctæque pietatis, habere, cogitare, dicere, agere) ita ex Deo esse opinemur, ut quia ipse natura nostra auctor est, per conditionem iam hæc contulisse videatur. Quia dedit quidem ab initio hæc humani facultatem: sed omnes iam in illo amisimus, in quo omnes peccavimus.

Ad capitula
Gat. Ref. 8

Hanc igitur doctrinam secutus autor li- B brorum ἑρπετογενῶν, qui pœnè toti ex sensibus Augustini, aut discipulorum eius Prosperi & Fulgentij per textu sunt; omnia quæ paulò antè ex eorum scriptis deduximus, luculentissimè calculo suo confirmat. & illustrius explicat: Hinc est enim quòd possibilitatem bene vivendi sapè libertati naturali primi hominis tribuit. Nam statim initio libri tertij proponens hæreticorum sententiam, quòd homo per

liberum arbitrium, & per se sibi sufficeret implere, quod vellet, respondet: Neminem posse per se sibi, id est, per liberum arbitrium, implere quod velit rectè dicimus, nisi Protoplasto solè potuisset, cum voluntas liberi arbitrij fuisset sana eadem autè culpam. Et capite secundo: Ut liberum arbitrium cap. 2. cum possibilitatis bono, quo valeret implere, quod voluisset adam, factum intelligas, audi quid dicat Scriptura: Reliquit eum in manu consilij sui. Quid est autem, reliquit &c. nisi dimisit eum in possibilitate liberi arbitrij sui? In manu enim possibilitas intelligitur. Ipsa est prima gratia, qua primus homo stare potuisset, si servare mandata Domini voluisset. Et capite quarto: Arbitrium ideo liberum dicitur, quòd cap. 42 in sua possum sit potestate, habens agendi quod velit possibilitatem. Sed huiusmodi, ut antè iam dictum fuit, fuit in homine protoplasto, cum ante peccatum maneret illasus, qui semper, si Deo fuisset obediens, sufficere posset ad omne bonum, quod voluisset. Hinc est, quòd eandem illam possibilitatem peccato ejus perditam, sæpius iterat: 2 Domini præterit a Lib 3. c. 12 præceptum, amisso possibilitatis bono; solum arbitrium ad velle potitus est vulneratum. b Per velle ergo malum, rectè perdidit posse bonum, qui per posse bonum, potuit vincere velle malum. Per peccatum ergo liberum arbitrium hominis possibilitatis bonum perdidit, non nomen & rationem. Diabolus humanum genu disponit & vulneravit, morum scilicet ornamentis, & bono.

Cap. 9. bono possibilitati liberi arbitrij perduto. c. Quia etiam
 diu ostenditur & in ore illa perdit ex centum omni-
 bus nisi liberum arbitrium, possibilitatis bono, vicio
 primi hominis perduto, a iustitiam errasse consortio?
 Hinc docet, nos jam non posse implere quod
 volumus, quia libertas vitata est. Hoc ergo
 vulnere cum dicitur libero claudis anis arbitrio, nec implere
 nobis naturaliter sufficit posse bonum, quia iam, ut
 superius disputari, de natura vitata peccato, id est,
 de protoplastis hominibus, quorum sumus & ipsi na-
 tura, in quibus vitata est libertas, homo voluntatis
 sana, perfecto videlicet libertatis arbitrio, quo sibi suffi-
 ciat, non potest exoriri. Hinc similiter lapsus tra-
 dit, Pelagij sententia futuram veram, & inani-
 ter Christi gratia predicari necessaria si natura
 illa se perditisset: Et conari, inquit, asserere,
 cum predicas hominem naturaliter posse quod velit,
 Christum nullum in eo vulnus, quod curaret, nullam
 infirmitatem inuenisse, quam gratia sua gratuita
 medicamento sanaret? &c. Quid enim opus erat Deo,
 si status integer natura maneret, humanam carnem
 suscipere nostram? Perge adhuc, hereticus, dic liberam
 arbitrium sic ex Adam susceptum, ut medicina Christi
 non indigens per se sibi sufficiat implere quod velit &c.
 Et gratia ingratus existens sanum te naturaliter pu-
 tas liberum arbitrium possidere? Si sanus est homo
 ut Adam a Deo primum fuerat institutus &c. Quae
 omnia magis perspicua sunt, quam ut aliquo
 indigeant commentario: quin potius, si quid
 obscurius Augustinus dixerit, luculentissimi
 Commentarij loco explicant.

22. 3. 1. 1.

22. 3. 1. 3.

Cap. 4.

Epist. ad
 Episc. Gall.
 1. 3.

Quamobrem cum Celestinus Pontifex, &
 Concilium Araucanicum intelligerent istam,
 quam ex Augustino tradidimus, etiam Catho-
 licae Ecclesiae doctrinam esse, eandem sacrorum
 Canonum auctoritate firmanunt. Nam Cele-
 stinus Gallos instruens, cum Catholicis credi
 ac dici iubet: In per uariatione Adae omnes homi-
 nes naturalem possibilitatem (nempe volendi, cogi-
 tandi, agendi que recta &c.) & innocentiam
 perdidisse: & hoc ipsum sancti Papae Innocentij
 auctoritate confirmat. Concilium vero Arau-
 canicum ejusdem doctrinae filium sequens, ut-
 pote quam plerumque verbo tenus ex Augu-
 stino sumpsit, paucis verbis uniuersae haere-
 seos Pelagianae atque Semi-Pelagianae fibras
 excidit. Nam quemadmodum Pelagiani uni-
 uersa salutis opera per illam naturalem arbitrij
 potestatem, quae integerrima per creationem
 data fuerat, fieri posse sentiebant, & ita non
 opus esse Christi gratia, cuius virtute fierent;
 sic Semi-Pelagiani sola bonorum operum ini-
 tia, fidem, orationem, & similia per eandem
 illam naturae potestatem effici posse credebant.
 Et isto sensu dicunt Canone quinto: Initium
 fidei naturaliter nobis messis; & Fidem, qua in Deum
 credimus, esse naturalem. Et Canone septimo:
 Nos per naturae vigorem bonum aliquod, quod ad sa-
 lutem pertinet vita aeterna; cogitare ut expedit, aut
 eligere posse. Et Canone octavo: Aliquos per
 liberum arbitrium ad gratiam baptismi posse venire.
 Nam ista omnia eundem sensum habent. Quam
 suam sententiam ut haeretici firmiter stabili-
 rent, veluti basin subternebant id, quod ha-
 betur Canone primo; Animi libertatem illam du-

asse, per quam scilicet, saltem operum bono-
 rum initia fieri possent: quemadmodum olim,
 cum natura esset integra, profusus omnia per
 illam effici poterant. Haec ergo perspicaciter
 intelligens Concilium Araucanicum, & rem
 istam sciens esse impossibilem, non petit ullibi
 impossibilitatis istius rationem, ex natura ope-
 rum huiusmodi, quod supernaturalia sint; sed
 ex infirmitate, quae per peccatum in liberum
 arbitrium inducta est. Vnde Canone octavo
 insert ex ea sententia Semi-Pelagianorum se-
 qui, Non omnium liberum arbitrium esse per pecca-
 tum primi hominis infirmatum. Nimirum, quia
 id quod ille poterat robustus & sanus, hoc
 etiam infirmis tribuebant. Quam sententiam
 & totius haeresis istius basin ut everteret, to-
 ties, tamque studiosè, contraactam illam liberi
 arbitrij infirmitatem predicat & inculcat.
 Hinc est enim, quod Canone decimo tertio
 definit, Arbitrium voluntatis in primo homine esse
 infirmatum, & esse amissum. Et Canone vi-
 gesimo primo, Naturam per Adam esse perditam.
 Et Canone vigesimo quinto, ut plurimum de-
 finitionum praecedentium rationem & funda-
 mentum patefaceret, addunt: secundum anti-
 quorum Patrum definitiones (ubi certum est Au-
 gustinum & Prosperum respici, utpotè cum
 omnes penè Canones ipsissimis Augustini ver-
 bis, & ipsissimo ordine, quo à Prospero col-
 lecta fuerant, concepti & conditi sint) nos
 predicare debere & credere, quod per peccatum
 primi hominis ita inclinatum & attenuatum fuerit li-
 berum arbitrium, ut nullus postea aut diligere Deum,
 sicut oportuit, aut credere in Deum, aut operari propter
 Deum, quod bonum est, possit, nisi gratia eum &
 misericordiae divinae praeuenit. Et idcirco illam
 praecalam antiquorum Patrum fidem, non per
 bonum naturae, quod prius in Adam datum fuerat;
 sed per gratiam Dei fuisse collatum. Item quod latronis,
 Cornelij Centurionis, & Zachari admirabilem
 fidem non fuisse de natura; sed divina largitus do-
 num. Quo Canone, cum Concilium dicit,
 arbitrium ita fuisse inclinatum, & attenuatum,
 ut nullus postea possit diligere Deum, sicut
 oportuit, aut credere, aut operari &c. ma-
 nifestissime significat, antequam esset attenua-
 tum, potuisse ista per liberum arbitrium fieri,
 quae non poterant postea: Quae omnia doctri-
 nae Augustini & Prosperi, ex qua sumpta sunt,
 ad unguem consonant: & sicut ex ea lucem acci-
 piunt, ita illam immobili sua auctoritate
 confirmant.

Ex his igitur, quae haecenus diximus, per-
 spicuum est, superfluas esse hoc loco tot Scho-
 lasticorum distinctiones, quas doctrinam illam,
 quam non satis videntur penetrasse, subodo-
 rati & difficultatem eius veriti, ad molliendam
 eam, sanoque sensu aptandam protulerunt.
 Nimis enim apertum est, non solum ex Augu-
 stini, & Concilij, & Pelagianorum, & Semi-
 Pelagianorum scopo, sed etiam ex ipsissimis
 eorum verbis, de fide, dilectione, ceterisque
 operibus agi supernaturalibus, adeoque salutis
 aeternae meritorijs: ut non sit opus laborem in
 ijs refutandis impendere, praesertim cum nul-
 lum ea-

143 M

113

lum earum distinctionum vestigiū in Concilio, aut Augustino reperire liceat. Sunt enim partus cogitationis humanæ de tuendis suis sententijs latagentis, quas doctrina sancti Augustini non satis intellexit & facile accommodare non poterant. Vnde detecto solo filo veritatis per se corrunt & evanescent. Quo verò pacto doctrina ista intelligi debeat, ne in divina gratia injuriam cedat, ex Augustini mente infra fufius explicabimus.

Vnum tantummodò hæc observandum est, illud naturalis possibilitatis nomen ex doctrina Pelagij in hanc materiam promanasse. Ipse enim inter primos, vel primus ista voce uti cœpit: Nec aliud per eam significare voluit,

A quàm naturalem potestatem seu facultatem liberæ arbitrij. Quod alibi in explicandis Pelagij dogmatibus declaravimus, & ex libro de natura & gratia cap. 7. 10. 45. 47. 48. 52. Itemq; ex libro de gratia Christi cap. 4. & 6. 14. & 16. manifestum est; quibus vox ista in eo sensu, & ipsis Pelagij verbis sepius repetitur. Vnde & Augustinus, qui antea nomen potestatis & facultatis tanquam latinus usurpare solitus fuit, etjam hæc voce in illo sensu, sicut & Prosper, & Concilium Araucanicum, uti cœpit, ut hæresis eadem velle, qua mundum intraverat, mundo excederet; & eodem sensu, quo veritatem conabatur adulterare, damnaretur.

Vide lib. 4.
& 5. de
Hæresi Pe-
lagij diversa
Pelagij loca,
& alibi.

CAPVT OCTAVVM.

Vtrum per vires liberi arbitrij in iustitia creationis potuerit perseverare.

QVID in hac questione sentiendum sit, ex ijs quæ superiori capite dicta sunt, satis superque liquet. Si enim per liberum arbitriū potuit in Deum credere, Deum diligere ut oportet, iuste vivere, non peccare, si vellet: potuit profectò & in iustitia perseverare. Qui enim iuste vivit, & non peccat, sine dubio perseverat. Vt tamen doctrina ista plenior sit, & apertius Augustini sensus de omnibus illis, quæ supra diximus, intelligatur & confirmetur, pauca de potestate perseverandi, & perseverantiâ in iustitia per liberum arbitriū adijcienda sunt. Hoc enim si ex scriptis ejus astrui potest, omnis scrupulus de superioribus evanesceat; eò quòd perseverantiâ sine fide, dilectione, cæterisque iustitiæ supernaturalis operationibus obtineri nullo pacto queat.

Nonnulli igitur, quibus doctrina sancti Augustini minus perspecta fuerit, verebuntur potestatem perseverandi in iustitia libertati arbitrij primi hominis & Angelorum attribuerent, & tanquam capitali divinæ gratiæ injuriam exhorrescerent. Sed si principijs non modò supra jactis, sed etjam vestigijs, quæ scriptis suis hac ipsa de re passim Augustinus impressit, & luculentissime expressit, velimus insistere, fateri cogimur, per liberi sui arbitrij vires hominem primum permanere seu perseverare potuisse, & sanctos Angelos reipsa permansisse. Toties enim tantæque constantiâ doctrinam istam inculcavit, quasi in hoc unum contra adversarios hujus temporis collimasset. Quid enim aliud sibi volunt ista perspicua verba ejus, quæ de diabolo & angelis ejus expressus est: Erat tamen quod eorum adderetur beatitudinis, si per liberum arbitriū in veritate steterent. Quid aliud illa de homine primo? Sic & hominem fecit cum libero arbitrio, & quamvis sui futuri casus ignarum, tamen idem beatum, quia & non meri, & non miserum fieri in sua potestate esse sentiebat. Quid aliud item illa? In quo si aru recto, ac

lib. de corrup.
& grat. c. 10

lib. de corrup.
& grat. c. 10

A sine vitio si per liberum arbitriū manere voluisset, profectò sine ullo mortis & infelicitatis experimento acciperet illam merito huiusmodi per amissionem beatitudinis plenitudinem. Quid item sibi volunt ista? Ut autem vellet (permanere) in eius libero restituit arbitrio. Quid ista verò; Quæ quidem (merita) sua potuit habere, sed perdidit; & per quod habere potuit, per hoc perdidit, hoc est, per liberum arbitriū. Nam per merita, & non aliter, perseverantiâ ejus erat complenda. Quid aliud etjam illa non minus luculenta? Non autem ita esset, si natura humana per liberum arbitriū in quo statu primum condita est, persistisset. Nequis autem suspicaretur, sic eum potuisse perseverare per liberum arbitriū, quia etjam concursus ejus adesse debet; quemadmodum etjam de hominibus jam lapsis dicimus, quòd per liberum arbitriū, hoc est, eo concurrente perseverant, excludit hunc sensum expressis verbis Augustinus, quando dicit: Qui non insertus in tentationem, non discedit à Deo: non est hoc omnino perseverans in viribus liberi arbitrij, quales nunc sunt: fuerat in homine, antequam caderet. Ecce antithesim apertissimam inter vires hominis antequam caderet, & postquam cecidisset: quòd antè, per liberi arbitrij vires poterat non discedere à Deo, hoc est, permanere cum Deo; post lapsum verò non potest. Quam partem declarans luculentius, & per hoc vires hominis stantis, & tali auxilio non indigentis, inlinuans: Post casum autem hominis, inquit, non nisi ad gratiam suam Deus vult pertinere, ut homo accedat ad eum; neque nisi ad gratiam suam vult pertinere ut homo non recedat ab eo. Quæ quamvis per se ipsa satis manifesta sunt, non parum tamen eis lucis accedit ex alijs ejus testimonijs, quibus docet, sicut nos etjam supra ex varijs locis ejus confirmavimus, Adamum tale accepisse liberum arbitriū, ut bene velle posset, & male. Et rursus, tale liberum arbitriū ut posset non peccare, si vellet: quæ doctrina ipsi passim familiaris est. Vnde significare

Cap. 11.

Cap. 12.

lib. 6. cont.

lul. c. 21.

lib. de dono

tentationem, non discedit à Deo: non est hoc omnino perseverans in viribus liberi arbitrij, quales nunc sunt: fuerat in homine, antequam caderet. Ecce antithesim apertissimam inter vires hominis antequam caderet, & postquam cecidisset: quòd antè, per liberi arbitrij vires poterat non discedere à Deo, hoc est, permanere cum Deo; post lapsum verò non potest. Quam partem declarans luculentius, & per hoc vires hominis stantis, & tali auxilio non indigentis, inlinuans: Post casum autem hominis, inquit, non nisi ad gratiam suam Deus vult pertinere, ut homo accedat ad eum; neque nisi ad gratiam suam vult pertinere ut homo non recedat ab eo. Quæ quamvis per se ipsa satis manifesta sunt, non parum tamen eis lucis accedit ex alijs ejus testimonijs, quibus docet, sicut nos etjam supra ex varijs locis ejus confirmavimus, Adamum tale accepisse liberum arbitriū, ut bene velle posset, & male. Et rursus, tale liberum arbitriū ut posset non peccare, si vellet: quæ doctrina ipsi passim familiaris est. Vnde significare

lib. de corrup.

& grat. c. 10